



ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP 2014



Nøkkeltall

	2014	Omarbeidet 2013	2013	2012	2011
Salg i 1 000 liter					
Svakvin	66 773	66 432	66 432	65 690	64 272
Sterkvin	597	636	636	670	708
Brennevin	11 260	11 486	11 486	11 851	12 097
Øvrige produkter	2 516	2 078	2 078	1 656	1 333
SUM	81 146	80 632	80 632	79 867	78 410
INNTEKTER OG RESULTAT millioner kroner					
Brutto salgsinntekter	15 775,4	15 370,5	15 370,5	14 951,8	14 488,4
Driftsinntekter	12 634,2	12 307,3	12 307,3	11 971,5	11 605,9
Driftsresultat	252,0	88,6	86,2	123,1	118,9
Resultat før skatt	290,7	123,3	120,9	167,5	159,3
KAPITAL					
Total kapital i millioner kroner	3 610,9	3 291,2	3 320,0	3 180,9	3 280,6
Egenkapital i millioner kroner	461,4	556,8	479,0	273,0	466,7
Egenkapitalandel i prosent	12,8	16,9	14,4	8,6	14,2
LØNNSOMHET i prosent					
Bruttomargin 1)	13,0	12,7	12,7	12,6	12,4
Resultatgrad 2)	2,3	1,0	1,0	1,4	1,4
Totalkapitalrentabilitet 3)	8,5	3,8	3,8	5,3	5,2
Egenkapitalrentabilitet 4)	57,1	29,7	32,2	45,3	27,5
LIKVIDITET					
Likviditetsgrad i prosent 5)	151,9	155,4	155,4	157,1	145,6
Arbeidskapital i millioner kroner 6)	1 017,6	965,4	965,4	906,9	847,4
PERSONALE					
Antall fast ansatte per 31.12.	1825	1802	1802	1805	1815
Herav: Heltidsansatte	657	652	652	675	671
Deltidsansatte	1168	1150	1150	1130	1144
Antall årsverk	1156	1139	1139	1125	1130
Antall butikker per 31.12.	297	288	288	278	267

$$^1) \text{ Bruttomargin} = \frac{\text{driftsinntekt} - \text{vareforbruk}}{\text{driftsinntekt}} \times 100 \quad ^4) \text{ Egenkapital-rentabilitet} = \frac{\text{resultat før vinmonopolavgift}}{\text{gjennomsnitt av egenkapital 11. og 31.12.}} \times 100$$

$$^2) \text{ Resultatgrad} = \frac{\text{resultat før vinmonopolavgift} + \text{finanskostnader}}{\text{driftsinntekt}} \times 100 \quad ^5) \text{ Likviditetsgrad} = \frac{\text{omløpsmiddel}}{\text{kortsiktig gjeld}} \times 100$$

$$^3) \text{ Totalkapitalrentabilitet} = \frac{\text{resultat før vinmonopolavgift} + \text{finanskostnader}}{\text{gjennomsnitt av totalkapitalen 11. og 31.12.}} \times 100 \quad ^6) \text{ Arbeidskapital} = \frac{\text{omløpsmiddel} - \text{kortsiktig gjeld}}{\text{gjennomsnitt av egenkapital 11. og 31.12.}} \times 100$$

En ansvarlig kunnskapsbedrift

Vinmonopolet er opptatt av at de produktene vi selger, er produsert på en etisk og miljømessig bærekraftig måte. De som bidrar i produksjonen, skal ha en arbeidsplass hvor grunnleggende menneskerettigheter, arbeidslivsstandarder, helse, miljø og sikkerhet ivaretas i tråd med internasjonale konvensjoner og nasjonal lovgivning.

De nordiske alkoholmonopolene har i flere år samarbeidet om å følge opp leverandørkjeden i forbindelse med våre felles etiske retningslinjer. Totalt har 217 leverandører og flere tusen av deres produsenter deltatt i oppfølgingsprogrammet i 2014. Våre produsenter og leverandørene har blitt aktivt fulgt opp for å kartlegge om det er brudd på etiske krav og grunnleggende rettigheter i verdikjeden.

Ikke alle av våre samarbeidspartener viste tilstrekkelig engasjement i kartleggingen. Derfor har vi valgt å avslutte avtaleforholdet med to leverandører og elleve produsenter på grunn av manglende fremskaffelse av informasjon om deres produksjon.

Vårt mål er likevel ikke å avvike samarbeidsforholdet til leverandører som ikke oppfyller sine forpliktelser. Det beste for alle er at forholdene ryddes opp i, og at produksjonen skjer i henhold til gjeldende regelverk. Det er først når noen ikke ønsker å følge opp slik at produktene ikke blir produsert i henhold til avtaleverket som gjelder for alle de nordiske land, at Vinmonopolet reagerer ved å si opp avtalene. Det gir forbrukeren trygghet å vite at Vinmonopolet faktisk passer på.

Vinmonopolet står stødigere og tryggere i opinionen enn noen gang før. I dag er et klart flertall av den norske befolkning (60 prosent) for vinmonopolordningen. En viktig årsak til Vinmonopolets høye oppslutning er den fantastiske, flotte

jobben våre ansatte gjør i møtet med kundene. Gjennom den hjelpen og servicen butikkene yter, får vi fornøyde kunder. Grunnlaget til den gode servicen er kunnskap og kompetanse om de produktene vi selger og deres bruksområder. I tillegg bidrar det sterkt at Vinmonopolet tilbyr et av verdens bredeste og kvalitetsrike vareutvalg. Vår ambisjon er å tilby det beste kundemøtet i Norge, og en avgjørende forutsetning for dette er ansatte med engasjement, varekunnskap og serviceinnstilling.

Et annet mål vi har satt oss, er å være Norges ledende faghandelskjede. For å nå dette målet har vi butikkansatte med spesialkompetanse på det kundene våre spør om. I første rekke dreier dette seg om mat og vin i kombinasjon, men vi opplever at stadig flere kunder nå er opptatt av øl. Øl er på mange måter den "nye vinen". Dette har ført til at våre ansatte har øket sin kompetanse på øl betraktelig i året som er gått. Dette skjer fordi våre ansatte ønsker å tilfredsstille den gryende interessen og den økte kunnskapen som det norske folk har fått om øl. Gjennom 2014 har vi lansert flere ølmerker enn noensinne. Totalt tok vi inn 108 nye ølmerker i butikkene våre, og tar man med bestillingsutvalget, er tallet oppe i hele 350 nye ølmerker.

I 2015 skal vi ytterligere styrke vår fagkompetanse for å møte nye behov. Vi har justert og modernisert vårt interne opplæringsprogram slik at våre ansatte enkelt har tilgang til ny kunnskap. Vi er opptatt av å øke kompetansen for alle i bedriften. For oss er breddekompetanse og spesialkompetanse to sider av samme sak. Denne kunnskapen utgjør fundamentet for å kunne tilby det beste kundemøtet i Norge.

Hos oss får du de beste rådene. Vi skal levere på dine forventninger – en grunn-



Innhold

Nøkkeltall	2
Leder	3
Årsberetning	4
Resultat	14
Balanse	15
Kontantstrømoppstilling	16
Noter	17
Statistikk	26
English summary	34
Key figures	35

AS VINMONOPOLET
Foretaksregisteret NO 817 209 882 MVA

KJEDEKONTOR
Akersgt. 51, 0180 Oslo
Postboks 6953, St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon 04560
Telefaks 22 01 50 09

www.vinmonopolet.no
kundesenter@vinmonopolet.no

Design: Teft
Omslagsfoto: Ellen Johanne Jarli
Trykk: Wittusen & Jensen
Opplag: 1400

Trykket på miljøvennlig papir

Kai G. Henriksen
KAI G. HENRIKSEN
Administrerende direktør



Årsberetning 2014

Gjennom eneretten til detalj salg av alkoholholdig drikkevarer over 4,7 volumprosent, er Vinmonopolet et av samfunnets viktigste redskaper for å begrense alkoholforbruket og sikre et ansvarlig salg av vin, brennevin og sterkøl. Fraværet av privatøkonomiske insentiver og et begrenset antall butikker bidrar til et vesentlig lavere alkoholforbruk enn om vin ble tillatt solgt i dagligvarebutikker.

Vinmonopolet har en sterk oppslutning i det norske folk. I 2014 oppnådde selskapet de historisk sterke resultatene i omdømmemålinger. På BIs kundebarometer gikk Vinmonopolet opp 11 plasser fra året før og havnet på en hederlig 10. plass. På samme tid toppet vi TNS Gallup sin måling

i 2014, for andre året på rad. Med en score på 72 poeng lå Vinmonopolet klart i toppen.

Samtidig opplever Vinmonopolet utfordringer. En økende andel av alkoholen som konsumeres i Norge, handles gjennom de uregistrerte kanalene som grensehandel, taxfree og smugling. Nye innførselskvoter på vin i bytte mot tobakk, som kom 1. juli 2014, har ført til at Vinmonopolets markedsandeler er redusert.

I dag er et klart flertall av befolkningen (60 prosent) for vinmonopolordningen. En viktig årsak til den høye oppslutningen er den fantastiske jobben våre ansatte gjør i møtet med kundene. Den servicen og den kunnskapen de formidler i butikkene, gir oss fornøyde kunder. Vi sier vi skal tilby det beste kundemøtet i Norge, og en viktig forutsetning for dette er ansatte med god varefaglig kompetanse.

Viktig for Vinmonopolets legitimitet er også at det er en god tilgjengelighet til butikkene våre. Vi merker et stadig økende press fra kommuner som ikke har Vinmonopol, men som ønsker det. Det er i dag over 100 kommuner som ønsker Vinmonopol, men som ikke har det.

I 2014 åpnet vi en ny type butikkmodell (kategori 1), tilpasset små handelssentra og kommuner med få innbyggere. Den første prøvebutikken ble åpnet 9. april på Herøy i Nordland, og den andre 15. mai i Lyngen i Troms. Allerede etter seks måneders drift var det klart at butikkene ville dekke sine egne kostnader, et krav styret setter til alle Vinmonopolets butikker. I november ble det vedtatt å åpne fem nye butikker i denne kategorien i 2015. Dette vil være med på å bedre tilgjengeligheten ytterligere i distriktene.



For andre året på rad topper Vinmonopolet TNS Gallup sin omdømmeundersøkelse.

DET BESTE KUNDEMØTET

Vinmonopolets mål er å være Norges ledende faghandelskjede. Vi måler kvalitet på service gjennom mystery shoppere, som opptre som vanlige kunder i butikkene. Alle butikker ble målt seks ganger i 2014, på områder som mottakelse, behovsavklaring, rådgivning, oversiktighet i butikk, varetrykk, avslutning av handel, wow-effekt gjennom å gi mer enn kundene forventer osv.

I 2014 ble det innført en ny mystery-shoppingmanual. Tidligere resultater har vært særdeles høye. Nå har vi hatt en gjennomgang av hva som egentlig er det viktigste for kunden og satt nye mål. Parameterne som tidligere scoret 100 prosent år etter år, er fjernet og vi har hevet målene for tidligere områder. Det er også valgt ut fem absolutter som vektles høyere enn andre mål som konkretiserer det vi kaller «wow-effekten», det som gir kunden noe utover det forventede. Målene ble også tilpasset de høyere produktivitetskrav for 2014.

Ikke uventet er resultatet for 2014 lavere enn målt mot 2013. Mens resultatet for 2013 lå på 95,4, er nytt nivå vi skal måle oss mot i 2014 på 82,9. Produktiviteten i butikkene økte i 2014 med 0,5 prosent, som er et tegn på at butikkene klarer både å effektivisere og å vise ypperlig service tross langt høyere mål på kundetilfredshet.

VINMONOPOLETS PLASSERING PÅ OMDØMMEMÅLINGER

	2013		2014	
	Plassering	Poeng	Plassering	Poeng
BIs Kundebarometer	21	78,9	10	81,8
TNS Gallups syndikerte omdømmemåling	1	73	1	72
RepTrack, Apeland	10	77,3	8	79,1
Ipsos MMIs «Store Norske Bedrifter»	5	77	5	77



SOSIAL KONTROLL OG KAMPANJER

Sosial kontroll er en av Vinmonopolets aller viktigste oppgaver. Ingen under 18 år skal få kjøpt øl eller vin og ingen under 20 år skal få kjøpt brennevin i våre butikker. Kunder under 25 år skal vise legitimasjon, og viser de ikke legitimasjon uoppfordret, skal de bli spurt om det. Andelen ungdom som ble kontrollert for alder, var omtrent den samme i 2013 og 2014. Det vi ser er en overgang fra de vi må be om legitimasjon til de som uoppfordret viser det. Mystery shoppere måler også butikkene på gjennomføringen av alderskontroll. Alle butikker ble målt 24 ganger i 2014. Resultatet har økt jevnlig fra 43 prosent første året måling ble gjennomført i 2007, fram til 91 prosent i 2011. I 2012 og 2013 gikk resultatene noe ned. Denne trenden ser nå ut til å ha snudd og i 2014 ble resultatet hele 93 prosent. Det er også en klar nedgang i antall ungdom vi må avvise fordi de enten er for unge, eller fordi de ikke har med seg gyldig legitimasjon. Antall avvísninger på grunn av mistanke om at voksne kjøper alkohol til mindreårige (langing), går også markert ned.

Ungdomsorganisasjonen Juvente tester årlig dagligvarehandelen og Vinmonopolet om mindreårige får kjøpt alkohol. I årets test solgte dagligvaren i 1 av 5 forsøk. Vinmonopolet ble testet i 15 forskjellige tilfeller og solgte ikke i en eneste en.

Alle butikker ble i 2014 målt 24 ganger på alderskontroll av mystery shoppere.

SOSIAL KONTROLL

	2013	2014
Resultat alderskontroll, mystery shopper, prosent	79,3	93,0
Antall tester per butikk	16	24
Vist legitimasjon uoppfordret	2 mill.	2,35 mill.
Spurt om legitimasjon	1,2 mill.	1,06 mill.
Avvist pga. alder	6907	4935
Avvist pga. langing	1207	646
Avvist pga. beruselse	4792	3667
Antall spurte og uoppfordret viste legitimasjoner som prosentvis del av antall ekspederinger	9,9	10,9

BUTIKKER OG TILGJENGELIGHET

Bedre butikkdekning i distriktene vil fortsatt være et viktig arbeid for Vinmonopolet, og med en ny liten butikkmodell, kategori 1, vil dette være mulig i framtiden. Styret forutsetter at nye butikker, over tid, dekker sine egne kostnader. Vinmonopolet la ned en butikk i 2014, butikken Namsskogan, som ikke dekket sine egne kostnader. Butikken var en del av et tidligere prøveprosjekt med filialdrift.

	2013	2014
Antall butikker per 31.12.	288	297
Antall nye butikker	10	10
Antall kommuner med Vinmonopol	223	232
Antall kommuner uten Vinmonopol som har søkt om butikk	110	106
Prosentvis andel av befolkning i kommune med eget Vinmonopol	89	90
Prosentvis andel av befolkning som bor nærmere enn 30 km fra nærmeste Vinmonopol	96	96
Prosent som er helt eller delvis enig i påstanden: «Tilgangen til Vinmonopolet er god nok der jeg bor»	90	90



E-HANDEL (VINMONOPOLET.NO OG KUNDESENTER)

	2013	2014
Antall besøk på vinmonopolet.no	6,9 mill.	8 mill.
Prosentvis endring fra året før	23	14
Andel fra mobile enheter (mobil/nettbrett), prosent	41	51
Ordre i nettbutikk og kundesenter	102 000	128 000
Prosentvis endring fra året før	7	26
Totalt antall liter e-handel		810 000
Brutto omsetning e-handel, millioner kroner		160,3
Antall følgere på sosiale medier	9 834	15 161



SALGET

Salget målt i liter økte med 0,6 prosent i 2014 målt mot 2013. Salget har lenge vist en trend til utflatning og delvis nedgang, og denne trenden forsterket seg tydelig i 2. halvår med økningen av innførselskvotene på vin fra 1. juli.

Mens salget økte med 660 000 liter i perioden januar – juni, var det en nedgang for perioden juli – desember på 140 000 liter. Det er derfor naturlig å anta at taxfree- og grensehandel tar markedsandeler fra Vinmonopolet.

Svakvin er den suverent største kategorien og står for over 82 prosent av Vinmonopolets salg. Imidlertid vokser salget av øl – som kun utgjør 3 prosent av salget – mer enn svakvinssegmentet sammenlagt. For brennevin og sterkvin fortsetter nedgangen. Gledelig er det at alkoholfritt viser en økning på 13,5% mot året før.

Ovenstående illustrerer den tydeligste makrotrenden i Vinmonopolets salg: Salget av «lette og lyse» varekategorier (hvitvin, musserende, rosévin, øl og alkoholfritt) øker på bekostning av «mørke og (alkohol)tunge» kategorier som brennevin, sterkvin og rødvin.

Det er positivt at vi ser resultater av den bevisste satsingen vi har hatt på alkoholfrie produkter de siste årene.

TOTALT

	Hele året		Endring	
	2013	2014	Liter	Prosent
1000 liter				
Svakvin	66 431	66 780	349	0,5 %
Brennevin	11 486	11 260	-226	-2,0 %
Øl	1 798	2 198	400	22,2 %
Sterkvin	636	597	-39	-6,1 %
Alkoholfritt	280	318	38	13,5 %
Totalt	80 632	81 154	521	0,6 %

Se side 26 for mer utfyllende salgsstatistikk.



VAREFORSYNING OG SORTIMENT

Vinmonopolets vareutvalg er blant verdens største og beste. Målet er å ha et kunderett og lønnsomt sortiment som bidrar positivt til Vinmonopolets omdømme. Sortimentet skal dekke alle våre kundesegmenters faktiske og forventede etterspørsel, være innovativt og samtidig lønnsomt som helhet. Totalt hadde 22 465 forskjellige produkter i de ulike produktutvalgene salg i 2014. Sortimentet i Vinmonopolets butikker varierer fra ca. 200 produkter i de minste butikkene (kategori 1) til ca. 4 500 produkter i den aller største.

ANTALL PRODUKTER MED SALG

	2013	2014
Rødvin	9 344	9 564
Hvitvin	5 395	5 835
Rosévin	474	511
Musserende vin	1 517	1 716
Sterkvin	426	418
Brennevin	2 529	2 798
Øl	1 045	1 391
Alkoholfritt	60	68
Diverse	145	164
Totalt	20 935	22 465

Det er 404 grossister med leveringsavtale til Vinmonopolet. Dette er en økning fra 367 grossister året før. De ti største grossistene står for en markedsandel på nesten 40 prosent. Grossistene bruker distribusjonsfirmaer for å levere til butikkene, og de fire største distributørene står for 99 prosent av levert volum til butikkene.



Vi selger mer av det «lette og lyse» og mindre av det «mørke og (alkohol)tunge» som brennevin, sterkvin og rødvin.



SAMFUNNSANSVAR (CSR)

Sammen med de andre nordiske alkoholmonopolene har vi satt oss ambisiøse mål for vårt samarbeid innen CSR: vi skal være gode eksempler på hvordan man driver forbedringer i leverandørkjeden og de som produserer de varer vi selger skal oppleve at deres forhold på arbeidsplassen har bedret seg. Under en reise til Sør-Afrika i april 2014 fikk vi bekreftet at det nordiske CSR-samarbeidet har vært sterkt medvirkende til en positiv trend blant vinprodusentene i landet og til i langt større grad enn tidligere å fokusere på arbeidsforhold og innføring av etiske standarder. Tilsvarende tilbakemeldinger har vi også fått fra andre land vi har rettet vårt fokus mot. Vårt oppfølgingsprogram gjennom egenrapportering og revisjoner viser at forholdene hos våre produsenter i all vesentlighet er bra, og forhold som ble avdekket er nå blitt utbedret. Utfordringene ligger trolig lenger ned i leverandørkjeden, hos produsentenes underleverandører. Derfor vil vi fra 2015 sette større fokus på dette, også dette i samarbeid med de andre nordiske monopolene.

I 2014 har 217 av våre importører og flere tusen av deres produsenter deltatt i vår CSR-oppfølging; i praksis gjennom å rapportere i hvilken grad de etterlever vår Code of Conduct. I løpet av de tre siste årene har de fleste av våre produsenter deltatt i denne oppfølgingen. Til tross for aktiv støtte fra Vinmonopolets side, har dessverre ikke alle leverandører og importører vist tilstrekkelig engasjement i denne oppfølgingen. Dette har resultert i at Vinmonopolet i 2014 valgte å avslutte avtaleforholdet med to importører og elleve produsenter.

De nordiske monopolene besluttet i 2014 at denne oppfølgingen skal gjennomføres etter Business Social Compliance Initiative (BSCI) sin metodikk. Vinmonopolet, og de andre nordiske monopolene, vil derfor søke om medlemskap i denne organisasjonen i 2015.

MILJØ 2014

I 2014 har Vinmonopolet oppdatert sin miljøstrategi, og målet er fortsatt at vi skal være Norges ledende faghandelskjede på miljø. Med 287 miljøfyrtårnsertifiserte butikker ved utgangen av 2014 er Vinmonopolet kjeden med flest sertifiserte butikker i Norge. Målet er at alle butikker som har vært i drift i ni måneder, skal være miljøsertifisert.

De viktigste miljøtiltakene i 2014 har vært å aktivt forbedre datakvaliteten på energi- og avfallstall. Det har vi lyktes med, og Vinmonopolet kan vise til merkbare innsparinger med bakgrunn i dette arbeidet. I tillegg har vi videreutviklet miljøsam arbeidet med de andre nordiske alkoholmonopolene for å ha felles mål for deler av miljøarbeidet og kravene vi stiller til våre leverandører. Vinmonopolet skal bidra til at leverandørene og samarbeidspartnerne våre reduserer sine miljøbelastninger. Vi vil derfor være opptatt av hvilke tiltak som kan gjøres bakover i verdikjeden, ikke minst på emballasjesiden. Det har vært en sterk reduksjon i antall poser ut fra Vinmonopolets butikker etter at det ble innført betaling på 1 krone for posene. I 2014 gikk vi tilbake til poser med 80 prosent gjenvunnet materiale.

	2013	2014
Antall nye miljøfyrtårnsertifiserte butikker	113	72
Prosentvis andel sertifisert per 31.12.	95	97
Antall bærepåsar til butikker	24 974 000	23 500 000

KORRUPSJON

Vinmonopolet har nulltoleranse for korrupsjon og arbeider aktivt for at korrupsjon ikke skal forekomme i vår forretningsvirksomhet, eller hos våre samarbeidspartnere. Vinmonopolet har etiske retningslinjer som regulerer forhold rundt de ansattes personlige atferd og retningslinjer for kontakt med leverandører. Gjennom det felles nordiske, etiske regelverket stilles det krav om at alle drikkevareleverandører skal arbeide aktivt for å motvirke korrupsjon i sin virksomhet. Ved innkjøp av driftsmidler og tjenester, følger Vinmonopolet lov om offentlige anskaffelser, hvor et grunnleggende krav er at oppdragsgiver skal opptre i samsvar med god forretningskikk, sikre høy forretnings-etisk standard i den interne saksbehandling og sikre at det ikke finner sted forskjellsbehandling mellom leverandører.

INTERBEREDSKAP

Vinmonopolet skal kunne håndtere krise-, katastrofe- og krigssituasjoner med basis i egen organisasjons ansvar og ressurser, og ha gode rutiner og en klar rollebevissthet i forholdet til departementet og øvrige sektorer og virksomheter. Vinmonopolets risikoanalyse for kriser revideres jevnlig, og den overordnede krisehåndteringsplanen oppdateres i etterkant av dette.

HÅNTERINGSSTRATEGIER

Vinmonopolet har utarbeidet konkrete håndteringsstrategier for å møte eventuelle kriser som kan oppstå. Strategiene inngår i fire områder; produkter, alkoholpolitikk og sosialt ansvar, faghandel og administrasjon, økonomi og drift. Det gjennomføres årlige krise og beredskapsøvelser i Vinmonopolet. Høsten 2014 var temaet brudd på Vinmonopolets etiske retningslinjer.

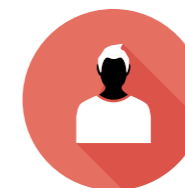
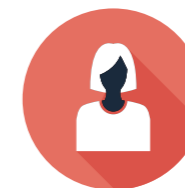
RISIKOSTYRING

Vinmonopolet gjennomfører årlig en kartlegging av forhold som kan svekke selskaps evne til måloppnåelse. Manglende service, kunnskap og tilgjengelighet pga. svekket resultat, svekket relevans / posisjon og uønsket påvirkning ble i 2014 vurdert som forhold med høy risikoprofil. Det er iverksatt tilhørende oppfølgings tiltak som er tilpasset risiko og vesentlighet, og status rapporteres løpende til Vinmonopolets styre.

ORGANISASJON OG ANSATTE

Ansatte	2013	2014
Antall ansatte, totalt	1 802	1 825
Antall ansatte butikk	1 632	1 656
Antall ansatte kjedekontor	170	169
Antall årsverk	1 138,9	1 156,2
Endring i årsverk fra året før	13,9	17,3
Heltid	652	657
Deltid	1 150	1 168

1 825 ansatte arbeidet i Vinmonopolet ved utgangen av 2014, og utførte 1 156,2 årsverk. Vinmonopolet har en stor andel ansatte i deltidsstilling. Vi ønsker å redusere ufrivillig deltid og det jobbes aktivt for å øke deltidskontrakter der det er mulig. Det er samtidig en utfordring med mange små butikker i distriktene som er stengt deler av uken, samt at det meste av salget foregår mot helgen.



LEDELSE

Administrerende direktør Kai G. Henriksen har vært sykemeldt fra 13. november i fjor. I hans fravær er juridisk direktør Lars Sogn konstituert som administrerende direktør.

Geir Mosether begynte i stillingen som direktør for Innkjøp- og vareforsyning 1. august 2015.

Sykefravær	2013	2014
Totalt sykefravær	7,4 %	8 %
Korttidsfravær (inntil 16 dager)	2,6 %	2,6 %
Langtidsfravær (over 16 dager)	4,8 %	5,4 %

Sykefraværet har gått opp fra 2013. Styret og administrasjonen har hatt stor oppmerksomhet på dette i året som har gått. Det jobbes systematisk for at ledere skal bli bedre på oppfølging av sykemeldte ved å ha tettere dialog med den sykemeldte, ha gode oppfølgingsplaner samt medvirke i dialogmøter med NAV og lege.

Likestilling	2013		2014	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
%				
Deltid	77	23	76	24
Butikksjefer	54	46	55	45
Andre ledere Kjedekontor m/personalansvar	41	59	38	62
Ledergruppe	29	71	29	71
Styret	44	56	44	56
Ledere totalt	52	48	53	47
Totalt i Vinmonopolet	69	31	68	32

Arbeidet med likestilling er en viktig del av Vinmonopolets personalpolitikk. Dette gjelder ved rekruttering, kompetanseutvikling, lønnspolitikk og arbeidsvilkår. Vinmonopolet ønsker en mest mulig jevn fordeling mellom kvinner og menn.

PERSONER MED NEDSATT FUNKSJONSEVNE

Vinmonopolet vil legge til rette for at ansatte som gjennom et langt arbeidsliv har fått slitasjeskader, kan fortsette i jobben. Det er imidlertid utfordringer i små butikker der det ikke er så enkelt å tilrettelegge i like stor grad som i en større butikk. Det vil også kunne være mer sårbarhet og belastning på de øvrige ansatte i små butikker når det skal tilrettelegges over lengre tid.

AVVIKSRAPPORTERING

I 2014 ble det rapportert til sammen 81 avvik i avvikssystemet. Av disse var 59 HMS-relaterte avvik. 15 av disse var av en karakter slik at de ble

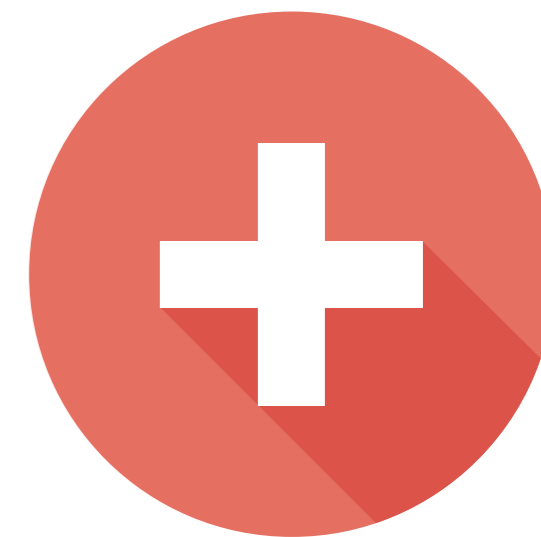
meldt til NAV fordi hendelsen førte til fravær og/eller medisinsk behandling.

MINORITETER

Bedriften jobber sammen med IMDi (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet) for å tilrettelegge rekruttering av innvandrere, og arbeid med mangfold i alle typer stillinger.

YRKESAKTIVITET ETTER 50 ÅR

Det jobbes aktivt for å beholde arbeidstakere, og arbeidsoppgaver tilrettelegges så langt det er mulig for å sikre at arbeidstakere står i jobb. I tillegg oppfordres alle aldersgrupper å søke stillinger i bedriften ved nyrekruttering.

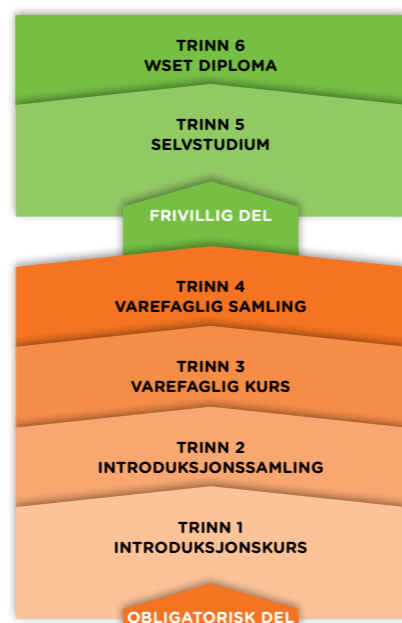




OPPLÆRING

For Vinmonopolet er det avgjørende at hver enkelt medarbeider ser seg selv som en viktig brikke. Dette betyr i praksis at vi er opptatt av at hver enkelt ansatt, og alt vi gjør, henger sammen med styringspyramiden i vår strategiske plan. Hver medarbeidersamtale resulterer i en individuell treningsplan som er tett koblet til vår strategi. Treningsplanen skal være et viktig verktøy for den enkelte ansatt og leder i løpet av året, for å sikre at den enkelte får brukt sitt fulle potensial. Det å oppleve å utnytte sitt potensial, og å bidra med gode prestasjoner, skaper motivasjon og arbeidslyst. Medarbeidere har også et eget ansvar for å påvirke og utvikle sitt arbeid, sin arbeidssituasjon og egne forutsetninger for å gjøre en god jobb.

All kursing i regi av Vinmonopolet gjennomføres med hjelp av interne krefter. Enten det er forelesning om øl eller ledertrening er det våre egne ansatte fra butikk eller Kjededekontor som gjennomfører det. Dette er en av våre største suksessfaktorer.



Vinmonopolets kompetansestige:

IT-LØSNING

2014 var det første hele året hvor Vinmonopolets nye IT-system (SAP) var implementert både på Kjededekontor og i butikk. I løpet av året ble også driftsleverandør byttet ut, fra IBM til norske Basis Consulting. Løsningen har løpende blitt justert og forbedret siden første produksjonssetting i 2010 og den fungerer nå godt på de fleste områder. Forbedringsarbeidet vil fortsette også i 2015, både for å effektivisere arbeidsprosesser og for å gi nye muligheter, for eksempel til modernisering av Vinmonopolets netthandelsløsning.



Løsningen har løpende blitt justert og forbedret siden første produksjonssetting i 2010 og den fungerer nå godt på de fleste områder.



REGNSKAP

Vinmonopolets omsetning (eks. mva.) var 12 620,3 millioner kroner, hvorav 6 713,4 millioner kroner var alkoholavgifter. Dette er en omsetningsøkning på 323,9 millioner kroner fra 2013. Etter fradrag av varekostnader og øvrige driftskostnader, var driftsresultatet 252,0 millioner kroner. Driftsresultatet ble 163,4 millioner kroner høyere enn i 2013. Økningen i driftsresultat skyldes i all hovedsak reduserte lønns- og personalkostnader, og da i hovedsak reduserte pensjonskostnader. Pensjonskostnaden er redusert med 95,6 millioner kroner i forhold til 2013. Hovedårsaken til denne reduksjonen er ny uførepensjonsordning for offentlige tjenes-

tepensjonsordninger. Totalt sett er allikevel pensjonsforpliktelsen økt fra 993,2 millioner kroner til 1 188,2 millioner kroner i 2014. Dette skyldes i all hovedsak redusert diskonteringsrente i forutsetningene for beregning av pensjonsforpliktelsen. Resultatet før skatt ble 290,7 millioner kroner, som er 167,4 millioner kroner høyere enn i 2013. Stortinget har fastsatt at 50 prosent av overskuddet etter skatt skal tilfalle staten. Dette utgjør 105,7 millioner kroner. Årets resultat etter skatt, fratrukket statens overskuddsandel, utgjør 105,7 millioner kroner, og foreslås overført til annen egenkapital. I henhold til Lov om Aktieselskapet Vinmonopolet (vinmonopolloven) utbetales også et aksjeutbytte til eierne med 2 500 kroner.

Kontantstrømmene fra operasjonelle aktiviteter var 237,1 millioner kroner og 79,4 millioner kroner ble benyttet til investeringsaktiviteter. Forskjellen mellom driftsresultat og kontantstrøm er i all hovedsak endring i arbeidskapital og pensjon.

Samlet beholdning av kontanter og kontantekvivalenter per 31.12.2014 var 2 130,5 millioner kroner i forhold til 1 972,5 millioner

kroner ved forrige årsskifte. Den gode likviditeten ved årsskiftet må sees i sammenheng med høy omsetning mot slutten av året.

Totalkapitalen i selskapet utgjorde 3 610,9 millioner kroner per 31.12.2014. Bokført egenkapital var 461,4 millioner kroner, tilsvarende en egenkapitalprosent på 12,8 prosent. Til sammenlikning var egenkapitalen per 31.12.2013 på 556,8 millioner kroner, tilsvarende en egenkapitalprosent på 16,9. I tillegg til disponeringen av årets resultat skyldes reduksjon i egenkapital en negativ endring i estimatavvik på pensjoner.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Vinmonopolets likvide midler er hovedsakelig plassert i konsernkontoordning med flytende rente, men det er en risiko for endringer i rentenivået på innskuddene. Grunnet lav eksternt gjeld vil renterisikoen være minimal. I tillegg er 300 millioner kroner plassert i obligasjoner og sertifikater innenfor stats-, kommune- og finanssektoren. Renterisikoen anses for liten.

Vinmonopolet er ikke eksponert for valutarisiko, da hele omsetningen er i norske kroner.

FREMTIDSUTSIKTER OG STRATEGISKE UTFORDRINGER

Alle omdømmemålinger viser at Vinmonopolet står sterkt i det norske folk. Målet vårt er å beholde plassen som Norges ledende faghandelskjede, samtidig som Vinmonopolet skal være samfunnets viktigste virkemiddel for å sikre ansvarlig salg av alkohol. I dette ligger en krevende og utfordrende balansegang. Som viktige elementer i denne videreutviklingen, vil Vinmonopolet framover satse aktivt på produktutvikling og ytterligere service- og kompetanseheving. En avveining Vinmonopolet står overfor i fremtiden er ønsket om flere butikker på den ene siden og økte kostnader på den andre. Press på konseptet til kategori 1 butikkene som arealstørrelse mot behovet av å holde driftskostnadene nede er et annet.

Styret er opptatt av at utviklingen med økning i smugling, grensehandel og taxfresalg over tid ikke skal undergrave Vinmonopolets funksjon som samfunnets viktigste alkoholpolitiske virkemiddel.

Vinmonopolet skal tilpasse seg en ny tid. Dette vil si at en gjennom fokus på kostnadsdriverne i egen organisasjon og økte inntekter gjennom blant annet salg av alkoholfrie produkter samt gaveartikler, vil stå rustet for framtidige oppgaver.

Interessen for øl blant kundene våre stiger, og vi vil øke antallet lanseringer framover. Vi ser også på alternative måter å synliggjøre øl i butikkene. Øl vil være alkoholpolitisk positivt i forhold til et lavere alkoholinnhold enn vin og brennevin.

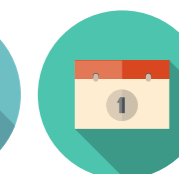
Stadig flere kunder møter Vinmonopolet gjennom digitale kanaler. Bruk av Vinmonopolets nettsider har økt med over 80 prosent de siste tre årene, og over halvparten besøker oss fra mobile enheter. Nettbestillinger har økt med nesten 30 prosent den samme tiden. Dette gjør at vi skal tilrettelegge bedre for digitale kunder gjennom å oppgradere nettbutikken og nettsidene våre

og utvikle mobile applikasjoner. Digitale kundemøter er viktig for oss i sammenheng med tilgjengelighet i utkantstrøk.

Reklameforbudet ser ut til å endres ved å gi oss mulighet til å vise produktbilder på nett. Dette vil forenkle handel i nettbutikken.

Ved å fokusere på det beste kundemøtet og effektiv drift, skal Vinmonopolet fortsatt gjøre seg fortjent til folks støtte.

Styret ønsker å takke hver enkelt medarbeider i Vinmonopolet for en viktig innsats i året som er gått, og for å ha bidratt til å styrke Vinmonopolets posisjon.





Hill Marta Solberg
Hill Marta Solberg
Styreleder



Margrethe Sunde
Margrethe Sunde
Nestleder



Marit Warncke
Marit Warncke



David Hansen
David Hansen



Per Arne Lodding Olsen
Per Arne Lodding Olsen



Sverre Helho
Sverre Helho



Helge Storvik
Helge Storvik



Turid Sundsetvik
Turid Sundsetvik



Svend Bang Pedersen
Svend Bang Pedersen



Kai G. Henriksen
Kai G. Henriksen
Adm. direktør



Resultat

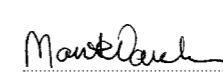
Tall i millioner kroner	Note	2014	Omarbeidet 2013	2013
DRIFTSINNEKTER				
Salgsinntekter	2	12 620,3	12 296,4	12 296,4
Andre inntekter		13,9	11,0	11,0
SUM DRIFTSINNEKTER		12 634,2	12 307,3	12 307,3
DRIFTSKOSTNADER				
Vareforbruk	3	10 994,2	10 739,5	10 739,5
Lønn og andre personalkostnader	4,19	902,9	995,5	997,9
Av- og nedskrivninger på varige dr.midler	13	78,8	75,6	75,6
Andre driftskostnader	5	406,3	408,2	408,2
SUM DRIFTSKOSTNADER		12 382,2	12 218,7	12 221,1
DRIFTSRESULTAT		252,0	88,6	86,2
FINANS				
Finansinntekter	6,8	41,1	35,9	35,9
Finanskostnader	6	2,4	1,2	1,2
SUM FINANSRESULTAT		38,7	34,7	34,7
RESULTAT FØR SKATT		290,7	123,3	120,9
Skattekostnad	14	79,3	36,9	36,2
ÅRETS RESULTAT		211,4	86,4	84,7
AVSATT TIL				
Til overskuddsandel og utbytte	15	105,7	42,4	42,4
Til annen egenkapital	18	105,7	44,1	42,4
SUM		211,4	86,4	84,7

Balanse


Tall i millioner kroner	Note	2014	Omarbeidet 2013	2013
EIENDELER				
Lisenser og programvare	13	74,4	79,5	79,5
Utsatt skattefordel	14	312,0	259,1	287,9
Varige driftsmidler	13	244,4	244,4	244,4
Obligasjoner og aksjer	12	1,2	1,4	1,4
ANLEGGSMIDLER		632,0	584,5	613,3
Varebeholdning	9	797,4	668,2	668,2
Kundefordringer	10	36,7	50,7	50,7
Andre kortsiktige fordringer	11	14,3	15,3	15,3
Finansielle plasseringer	8	393,4	374,7	374,7
Kontanter, bankinnskudd	7	1 737,1	1 597,7	1 597,7
OMLØPSMIDLER		2 978,9	2 706,7	2 706,7
SUM EIENDELER		3 610,9	3 291,2	3 320,0
GJELD OG EGENKAPITAL				
Innskutt kapital				
Aksjekapital	17	0,1	0,1	0,1
Opptjent kapital				
Annen egenkapital	18	461,3	556,7	479,0
EGENKAPITAL		461,4	556,8	479,0
Pensjonsforpliktelser	19	1 188,2	993,2	1 099,7
LANGSIKTIG GJELD		1 188,2	993,2	1 099,7
Leverandørgjeld		1 527,1	1 399,6	1 399,6
Betalbar skatt	14	57,9	39,6	39,6
Skyldig offentlige avgifter		113,5	107,2	107,2
Overskuddsandel og utbytte	15	105,7	42,3	42,3
Annen kortsiktig gjeld	16	157,1	152,7	152,7
KORTSIKTIG GJELD		1 961,3	1 741,3	1 741,3
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		3 610,9	3 291,2	3 320,0



Hill Marta Solberg
Styreleder


Margrethe Sunde
Nestleder

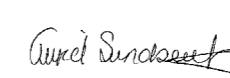

Marit Warncke


David Hansen

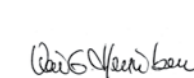

Per Arne Lodding Olsen


Sverre Helno


Helge Storvik


Turid Sundseth


Svend Bang Pedersen


Kai G. Henriksen
Adm. direktør

Kontantstrømoppstilling

Tall i millioner kroner	Note	2014	Omarbeidet 2013	2013	2012	2011
LIKVIDER TILFØRT FRA VIRKSOMHETEN						
Tilført fra årets virksomhet *)		212,8	72,5	72,5	159,6	104,1
Endring leverandører		127,5	303,1	303,1	-342,6	138,4
Endring i lager, debitorer		-115,2	-105,5	-105,5	76,0	-3,1
Endring andre kortsiktige poster		11,9	-79,1	-79,1	56,3	-1,1
NETTO LIKVIDITETSEMDRING FRA VIRKSOMHETEN		237,1	191,0	191,0	-50,7	238,4
LIKVIDER BRUKT PÅ INVESTERINGER						
Investeringer i varige driftsmidler	13	-86,0	-75,9	-75,9	-80,4	-82,7
Salg av varige driftsmidler		6,6	-	-	-	21,0
NETTO LIKVIDITETSEMDRING FRA INVESTERINGER		-79,4	-75,9	-75,9	-80,4	-61,7
LIKVIDER FRA FINANSIERING						
Endring andre langsiktige fordringer	12	0,3	-	-	-	3,0
NETTO LIKVIDITETSEMDRING FRA FINANSIERING		0,3	-	-	-	3,0
Netto endring i likvider gjennom året		158,0	115,1	115,1	-131,3	179,6
Likvider 1.1.		1972,5	1857,3	1857,3	1988,6	1809,0
LIKVIDER 31.12.		2 130,5	1 972,5	1 972,5	1 857,3	1 988,6
Spesifikasjon likvider 31.12.						
Kontanter		103,6	-	-	-	29,2
Bankinnskudd		1633,5	1597,7	1597,7	1488,2	1608,5
Finansielle plasseringer		393,4	374,7	374,7	369,2	351,0
SUM LIKVIDER		2 130,5	1 972,4	1 972,4	1 857,3	1 988,6
Resultat før skatt						
Gevinst ved salg av driftsmidler		290,7	123,3	120,9	167,5	159,3
Tap ved avgang driftsmidler		-6,2	-	-	-	-15,8
Tap ved avgang driftsmidler	5	12,0	-	-	-	-
Ordinære av- og nedskrivninger	13	78,8	75,6	75,6	69,5	67,5
Betalbar skatt (vinmonopolavgift)	14	-39,6	-83,5	-83,5	-27,0	-36,1
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger		-80,5	17,4	19,8	9,9	-9,7
Overskuddsandel	18	-42,3	-60,3	-60,3	-60,3	-61,1
*) TILFØRT FRA ÅRETS VIRKSOMHET		212,8	72,5	72,5	159,6	104,1

Noter til regnskapet

(alle tall i tusen kroner der ikke annet fremgår)

1.0 SAMMENDRAG AV DE VIKTIGSTE REGNSKAPSPRINSIPPENE

AS Vinmonopolet er underlagt Lov om Aktieselskapet Vinmonopolet og avlegger årsregnskap i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk i Norge.

1.1 DRIFTSINNTEKTER

Salgsinntektene er presentert inklusive alle avgifter med fradrag for merverdiavgift. Inntektsføring finner sted ved levering av varer til kundene.

1.2 KLASSIFISERING OG VURDERING AV BALANSEPOSTER

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående.

1.3 VAREBEHOLDNING

Varebeholdningens verdi blir beregnet etter prinsippet om glidende gjennomsnitt og fluktuierer i takt med prisjusteringer på varene.

1.4 KUNDEFORDRINGER OG ANDRE FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

1.5 KORTSIKTIGE INVESTERINGER

Finansielle investeringer klassifiseres som omløpsmidler. Kortsiktige investeringer (obligasjoner og sertifikater) som inngår i en handelsportefølje med henblikk på videre salg, vurderes til markedsverdi. Obligasjoner og sertifikater som holdes til forfall vurderes til kostpris tillagt amortisert over- og underkurs.

1.6 VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE RETTIGHETER

Balanseførte driftsmidler omfatter investeringer som gir kapasitetsøkning eller vesentlig kvalitetsbedring. Disse er oppført i balansen til kostpris redusert for ordinære avskrivninger og nedskrivninger. Programvare, enten den er kjøpt eller egenutviklet, er presentert på linjen for lisenser og programvare. Unntaket er operativsystemer ol. som leveres sammen med maskinvare. Behandlingen for øvrig er lik med varige driftsmidler. Investeringer i butikklokaler vurderes samlet i en portefølje ved vurdering av hvorvidt virkelig verdi er lavere enn bokført verdi. Driftsmidler som ikke er i bruk nedskrives til gjenvinnbart beløp.

Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

Tap ved salg av anleggsmidler er beregnet som differansen mellom salgssum og bokført verdi, og er presentert netto under øvrige driftskostnader. Gevinst ved salg av anleggsmidler, som er beregnet på tilsvarende måte, er presentert netto under andre inntekter.

1.7 SKATT

Utsatt skatt er beregnet med 27 prosent på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Negative midlertidige forskjeller og positive midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reverseres i samme periode er utlignet.

1.8 PENSJONSFORPLIKTELSE

Vinmonopolets ansatte er tilknyttet Statens Pensjonskasse (SPK). Selskapet har dessuten pensjonsordninger vedrørende avtalefestet førtidspensjon (AFP) og lønnsytelser utover 12G. Pensjonsordningen for lønnsytelser utover 12G er finansiert over drift.

Pensjonsordningen i SPK er forsikrings-teknisk oppbygd. Ordningen er imidlertid ikke fondsbasert. Utbetalingen av pensjonene er garantert av staten (Pensjonsloven §1). Premiefastsettelse og beregning av pensjonsforpliktelsene skjer etter aktuarielle prinsipper. Det blir simulert en avkast-

ning av fondsmidler tilsvarende langsiktige statsobligasjoner. Avvik i den faktiske utviklingen fra de beregningsmessige forutsetninger vil kunne gi både en over- og underfinansiering av ordningen. Ved overgangen til forsikringsteknisk oppbygging i 1995 var pensjonsordningen i balanse, idet fondsmidler ble satt til beregnet pensjonsforpliktelse på dette tidspunktet.

Vinmonopolet følger Norsk Regnskapsstandard 6A som gir regnskapspliktige mulighet til å anvende rammeverket i International Accounting Standard 19(IFRS). Årets beregnede kostnad føres over resultatregnskapet som lønn og andre personalkostnader. Nåverdien av pensjonsforpliktelsen er etter fradrag for beregnede pensjonsmidler klassifisert som langsiktig gjeld i balansen. Estimaterendringer føres løpende direkte mot egenkapitalen.

I 1997 ble det forhandlet frem avtalefestet førtidspensjon (AFP). Ordningen innebærer at ansatte kan gå av med pensjon ved fylte 62 år eller senere. Ved fylte 67 år går arbeidstaker over på normal pensjon. Det betales ordinær premie til AFP i perioden. Den ordinære pensjonsforpliktelsen fra fylte 67 år kostnadsføres i perioden fram til antatt tidspunkt for førtidspensjonering (AFP). Ved beregning av AFP-forpliktelsene er det benyttet samme forutsetninger som for de ordinære pensjonsforpliktelsene, samt estimat for uttakstilbøyeligheter.

Vinmonopolet har offentlige pensjonsplaner og disse pensjonsplanene er i omfattende endring. Alderspensjoner skal levealderjusteres, noe som tilsier en reduksjon i pensjonsforpliktelsen. Basert på revidert veiledning fra Norsk Regnskapsstiftelse publisert desember 2014 har Vinmonopolet regnskapsført levealderjusteringen retrospektivt ved å innregne effekten av endringen i inngående balanse i sammenligningstallene. Vinmonopolet presenterer ett års sammenligningstall noe som innebærer at denne effekten er innarbeidet i egenkapitalen 1.1.2013. Planendringen knyttet til levealderjusteringen gir en positiv nettoeffekt på egenkapitalen på 75 623 tusen kroner. For øvrige innarbeidede effekter på pensjonsforpliktelse, skatt og kontakstrøm, samt resultat og balanse vises til omarbeidede sammenligningstall i respektive noter og oppstillinger.

Egenkapital 1.1.2013

1 000 kroner		261 711
Endring pensjonsforpliktelse som følge av levealderjustering	103 593	
Utsatt skatt	-27 970	
Netto egenkapitaleffekt 1.1.2013	75 623	
Omarbeidet egenkapital 1.1.2013	337 334	

Selskapets pensjonsforpliktelser, både sikret og usikret, beregnes som den diskonterte verdi av de fremtidige pensjonsytelser som anses påløpt på balansedagen. Det forutsettes at arbeidstakerne opparbeider sine pensjonsrettigheter lineært over den yrkesaktive perioden. Pensjonsmidlene er vurdert til virkelig verdi og fratrukket i netto pensjonsforpliktelse i balansen. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad overfinansieringen kan utnyttes eller tilbakebetales. Netto pensjonsmidler presenteres som andre langsiktige fordringer, mens

netto pensjonsforpliktelser presenteres som avsetning for forpliktelser.

Endringer i forpliktelsen og pensjonsmidlene som skyldes endringer i og avvik mot beregningsforutsetningene (estimatendringer) føres direkte mot egenkapitalen

Periodens netto pensjonskostnad er inkludert i lønn og sosiale kostnader og består av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede pensjonsforpliktelsen, forventet avkastning av pensjonsmidlene, resultatført virkning av avvik mellom faktisk og forventet avkast-

ning, samt periodisert arbeidsgiveravgift. Arbeidstakers andel av pensjonspremien er kommet til fradrag i netto pensjonskostnad.

1.9 LEIEAVTALER

Leieavtaler hvor det vesentligste av risiko og avkastning er forbundet med eierskapet, og ikke med leieavtalen, behandles som en operasjonell leieavtale og leiebetalinger klassifiseres som driftskostnad i regnskapet.

1.10 KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bank og finansielle plasseringer.

1.11 VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden under finansposter.

2. SALGSINNTEKTER

Fordeling hovedvaregrupper (tall i millioner)	2014	2013
Svakvin	7 929	7 660
Sterkvin	113	117
Brennevin	4 281	4 282
Øl	225	178
Alkoholritt	21	19
Andre salgsvarer	51	41
Sum	12 620	12 296

Alkoholavgifter utgjør 6 713,4 millioner kroner av salgsinntekter og varekostnader (6 642,9 millioner kroner i 2013)

3. VAREFORBRUK

Vareforbruket i resultatregnskapet er fastsatt til verdien av varekjøp justert for beholdningsendringer i henhold til vareopptellinger. Verdien av varebeholdningen justeres kontinuerlig som en konsekvens av at Vinmonopolet benytter glidende gjennomsnittspris, jamfør note 1.3. Alkoholavgifter inngår i vareforbruket.

4. LØNNKOSTNADER, ANTALL ANSATTE OG GODTGJØRELSER

1 000 kroner	2014	Omarbeidet 2013	2013
Lønn	727 628	718 734	718 734
Arbeidsgiveravgift	93 607	91 716	91 716
Pensjonskostnader inkl. arb.giv.avg.	57 752	153 323	155 706
Innleid arbeidskraft	7 956	9 158	9 158
Andre godtgjørelser	3 720	9 160	9 160
Annen personalkostnader	12 298	13 454	13 454
Sum	902 961	995 545	997 928

PERSONALE

Antall fast ansatte pr. 31.12.	1825
Herav:	
Heltidsansatte	657
Deltidsansatte	1168
Antall årsverk er 1156 (1139 for 2013)	
Lønnsjustering i 2014 var 3,75 prosent.	

LØNN OG YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE

Per 31. desember 2014 besto Vinmonopolets ledergruppe av Kai G. Henriksen (adm.dir), Lars Sogn, Siv Tophøj, Halvor Bing Lorentzen, Jan-Olav Styrvold, Elisabeth Hunter og Geir Mosether. Samlet godtgjørelse for ledergruppen i 2014 var 14,0 millioner kroner. (13,1 millioner kroner i 2013).

Godtgjørelser ledergruppen 2014

1000 kroner	Lønn	Pensjonskostnad	Andre godtgjørelser	Sum
Kai G. Henriksen	2 231	956	170	3 357
Siv Tophøj	1 226	357	112	1 695
Elisabeth Hunter	1 379	180	112	1 671
Jan-Olav Styrvold	1 296	206	114	1 616
Erlend Leinum*	1 781	69	26	1 876
Lars Sogn	1 441	300	112	1 853
Halvor Bing Lorentzen	951	192	114	1 257
Geir Mosether**	526	73	47	646

* Erlend Leinum; sluttoppgjør/pensjonsutbetaling per 30/6

** Geir Mosether begynte 1/8

Godtgjørelser ledergruppen 2013

1000 kroner	Lønn	Pensjonskostnad	Andre godtgjørelser	Sum
Kai G. Henriksen	2 152	1 006	181	3 339
Siv Tophøj	1 182	403	112	1 697
Elisabeth Hunter	1 437	206	115	1 758
Jan-Olav Styrvold	1 242	208	135	1 585
Erlend Leinum	1 467	206	109	1 782
Lars Sogn	1 220	380	111	1 711
Halvor Bing Lorentzen	913	189	113	1 215

Samlet utbetalt styrehonorar i 2014 er 1 182 000 kroner, herav 220 000 kroner til styrets leder. For 2013 var det utbetalt styrehonorar på 1 075 000 kroner, herav 200 000 kroner til styrets leder. Samlet honorar til bedriftsforsamlingen og kontrollkomite i 2014 var 67 251 kroner (63 005 kroner i 2013).

Administrerende direktør Kai G. Henriksen har en 12 måneders etterlønnsavtale. Pensjonsalderen hans er 66 år.

Revisjonshonorarer

1 000 kroner	2014	2013
Ordinær revisjon	934	1 307
Andre attestasjonstjenester	-	20
Annen bistand	192	308
SUM	1 126	1 635

5. ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Andre driftskostnader inkluderer følgende kostnader:

1 000 kroner	2014	2013
Møter og kurs ansatte	20 125	19 362
Frakt og transport	6 471	11 222
Energi	12 167	13 623
Kostnader lokaler	173 309	165 098
Inventar og driftsmaterialer	19 377	15 483
Vedlikeholds- og servicekostnader	30 641	44 140
Eksterne tjenester	38 241	47 695
Kontorrekvisita, trykksaker mv.	4 508	5 426
IT, telefon, porto mv.	21 593	20 158
Reisekostnader	11 777	12 792
Informasjons- og emballasjemateriell	30 382	17 579
Forsikringer og bankomkostninger	21 542	27 221
Tap ved avgang anleggsmidler	11 962	3 518
Andre kostnader	4 192	4 882
SUM	406 287	408 198

6. FINANSPOSTER

Finansposter inneholder følgende inntekter og kostnader:

1 000 kroner	2014	2013
FINANSINNTEKTER		
Renteinntekter bank	22 203	21 244
Avkastning obligasjoner og fastrenteavtaler	1 738	1 713
Avkastning eksternt plassering	17 140	12 978
Andre finansinntekter	39	14
SUM	41 120	35 949

FINANSKOSTNADER

Rentekostnader bank	-	857
Andre finanskostnader	2 379	386
SUM	2 379	1 244

7. KONTANTER OG BANKINNSKUDD

Per 31.12.2014 var 30,9 millioner kroner av selskapets bankinnskudd avsatt til betaling av skattetrekk for ansatte (30,3 millioner kroner i 2013).

Bankbeholdningen er plassert på konsernkontosystem i Sparebanken Midt-Norge.

8. FINANSIELLE Plasseringer

Vinmonopolets finansielle plasseringer består av følgende:

1 000 kroner	Kostpris	Markedsverdi	Bokført verdi
Fastrenteinnskudd	74 039	75 776	75 776
Ekstern plassering	289 959	317 606	317 606
SUM	363 998	393 382	393 382

Fastrenteinnskudd og obligasjoner er bokført til laveste av kostpris og markedsverdi.

Ekstern plassering består av et samlet innskudd til forvalter som har investert midlene på vegne av AS Vinmonopolet i særinnskudd, obligasjoner og sertifikat med fast rente innenfor stats-, industri- og finanssektoren. Plasseringen hadde ved utgangen av 2014 en gjennomsnittlig durasjon på 2,25 år, og dersom investeringene ikke realiseres før ved forfall vil dette gi en gjennomsnittlig årlig avkastning på 5,7 prosent. Porteføljens gjennomsnittlige løpetid skal være fra 1 – 5 år. Investeringen har for 2014 gitt en gjennomsnittlig faktisk avkastning på 5,63 prosent p.a.

Investeringene gjennom forvalter (ekstern plassering) inngår i en handelsportefølje med henblikk på videresalg og er vurdert til markedsverdi.

Det er inntektsført en urealisert gevinst på 16,9 millioner kroner per 31.12.2014.

9. VAREBEHOLDNING

Vinmonopolets varebeholdning fordeles på 297 butikker, samt et eget lager som håndterer utsendelser for fjernhandelskanalen. Verdien av varebeholdningen vises i tabellen under:

1 000 kroner	2014	2013
Varelager i butikk	793 897	664 304
Varelager fjernhandel	3 826	4 180
Total varelagerbeholdning	797 723	668 485
Ukurans	-300	-300
SUM	797 423	668 185

10. KUNDEFORDRINGER

Kundefordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap på krav med 300 000 kroner (375 000 kroner i 2013).

I kundefordringer inngår krav mot kredittkortselskap med 16,3 millioner kroner.

11. ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

Andre kortsiktige fordringer er oppført til pålydende og består av:

1 000 kroner	2014	2013
Påløpne renteinntekter	232	-
Forskuddsbetalte kostnader	12 936	14 923
Andre kortsiktige fordringer	1 081	420
SUM	14 249	15 343

12. LANGSIKTIGE FORDRINGER OG AKSJER

Langsiktige fordringer og aksjer er oppført til pålydende og består av:

1 000 kroner	2014	2013
Obligasjons- og pantelån	843	1 110
Aksjer	327	327
SUM	1 170	1 437

Obligasjons- og pantelån er ytet i forbindelse med selskapets leieavtaler. Lånene er rentefrie og bundet inntil kontraktsutløp. Posten aksjer består av Norsk GlassGjenvinning AS med 227 020 kroner, (stemme- og eierandel er 22,7 prosent) og aksjer i det heleide datterselskapet Nordpolet AS 100 000 kroner, se note 21 for ytterligere informasjon.

13. LISENSER, PROGRAMVARE OG VARIGE DRIFTSMIDLER

1 000 kroner	Lisenser og programvare	EDB-utstyr/ kontorutstyr	Transportmidler	Inventar
Anskaffelseskost 01.01.	184 309	110 536	1 871	480 478
Tilgang	19 691	6 096	54	52 384
Avgang	-	-	-	-2 607
Anskaffelseskost 31.12.	204 001	116 632	1 925	530 255
Akkumulert avskrivning 01.01.	104 762	74 012	1 785	361 302
Årets avskrivning	24 877	13 538	11	25 151
Avgang	-	-	-	-2 384
Akkumulert avskrivning 31.12.	129 639	87 550	1 797	384 069
Bokført verdi 01.01.2014	79 547	36 524	86	119 176
Bokført verdi 31.12.2014	74 362	29 082	128	146 186

1 000 kroner	Forretningsbygg	Leide lokaler	Tomter	Kunst	TOTALT
Anskaffelseskost 01.01.	65 991	192 006	4 562	1 163	1 040 917
Tilgang	-	7 784	-	-	86 009
Avgang	-22 227	-1 190	-250	-	-26 274
Anskaffelseskost 31.12.	43 764	198 600	4 312	1 163	1 100 652
Akkumulert avskrivning 01.01.	34 945	140 131	-	-	716 937
Årets avskrivning	5 070	10 154	-	-	78 801
Avgang	-10 379	-1 040	-	-	-13 804
Akkumulert avskrivning 31.12.	29 636	149 245	-	-	781 935
Bokført verdi 01.01.2014	31 046	51 875	4 562	1 163	323 980
Bokført verdi 31.12.2014	14 129	49 355	4 312	1 163	318 717

Ordinære avskrivninger beregnes på bakgrunn av økonomisk levetid for driftsmidlene og fordeles lineært etter følgende satser:

Lisenser og programvare	20 %
EDB-utstyr/kontormaskiner	20 - 33,3 %
Transportmidler	20 %
Inventar	15 - 20 %
Forretningsbygg	1,5 - 5 %
Leide lokaler	10 %
Tomter	0 %
Kunst	0 %

14. SKATT

Årets skatteøkende og skattereduserende forskjeller er knyttet til:

1 000 kroner	2014	Omarbeidet 2013	2013
Varige driftsmidler	6 309	6 502	6 502
Fordringer	-300	-375	-375
Varelager	-300	-300	-300
Pensjonsforpliktelser	-1 188 188	-993 192	-1 099 665
Gevinst og tapskonto	18 311	23 795	23 795
Andre forskjeller	8 446	3 863	3 863
Grunnlag for utsatt skatt/skattefordel i balansen	-1 155 722	-959 707	-1 066 180
Utsatt skatt/ skattefordel i regnskapet	-312 045	-259 121	-287 869
Herav pensjonsforpliktelse direkte mot EK	1 162 485	887 037	887 508
Herav utsatt skatt direkte mot EK	313 871	239 500	239 627

Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt

Resultat før skattekostnad	290 711	123 259	120 876
Permanente forskjeller	3 067	2 074	2 074
Grunnlag for årets skattekostnad	293 778	125 334	122 951
Endring i forskjeller som inngår i grunnlag for utsatt skatt/skattefordel	-79 433	16 032	18 416
Skattepliktig inntekt (grunnlag for betalbar skatt i balansen)	214 345	141 367	141 367

Fordeling av skattekostnaden

Betalbar skatt (27 prosent av grunnlag for betalbar skatt i resultatregnskapet)	57 873	39 583	39 583
Sum betalbar skatt	57 873	39 583	39 583
Endring i utsatt skatt/skattefordel	21 447	-4 489	-5 156
Skattefordel som følge av endret skattesats	-	1 787	1 787
Skattekostnad (27 prosent av grunnlag for årets skattekostnad)	79 321	36 881	36 213

Betalbar skatt i balansen

Betalbar skatt i balansen	57 873	39 583	39 583
---------------------------	--------	--------	--------

15. OVERSKUDDSANDEL

Det er beregnet 50 prosent overskuddsandel av resultat etter skatt for 2014, dvs. den andel av overskuddet som utbetales som utbytte.

Stortinget har fastsatt at 50 prosent av overskuddet etter skatt skal tilfalle staten. Overskuddsandelen kommer i tillegg til lovpålagt utbytte på 2 500 kroner i henhold til vinmonopolloven §4. Sum av utbytte og overskuddsandel er presentert som overskuddsandel i note 18.

16. ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Annen kortsiktig gjeld inkluderer følgende:

1 000 kroner	2014	2013
Lån fra ansatte gjennom eget interessenkontor	-	1
Gavekort	40 733	37 314
Andre påløpte kostnader	-	-
Uopptjent inntekt	4 171	-
Skyldig lønn og feriepenger	112 181	115 347
SUM	157 085	152 661

17. AKSJEKAPITAL

Selskapets aksjekapital består av 100 aksjer à 500 kroner. Samtlige aksjer eies av staten.

18. EGENKAPITAL

Årets endring i egenkapital	Aksjekapital	Annen egenkapital	Estimatavvik pensjoner	Sum
Egenkapital 31.12.2012	50	1 084 543	-822 882	261 711
Korrigerings IB grunnet planendring levealdersjustering		75 623	-	75 623
Egenkapital 1.1.2013	50	1 160 166	-822 882	337 334
Årets resultat		86 403	-	86 403
Årets endring estimatavvik		-	175 345	175 345
Overskuddsandel		-42 332	-	-42 332
Egenkapital 31.12.2013	50	1 204 238	-647 537	556 750
Årets resultat		211 391	-	211 391
Årets endring estimatavvik		-	-201 077	-201 077
Overskuddsandel		-105 696	-	-105 696
Egenkapital 31.12.2014	50	1 309 934	-848 614	461 371

19. PENSJONSFORPLIKTELSE

Vinmonopolet har pensjonsordninger som omfatter i alt 2 068 personer (2 132 personer i 2013). Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Vinmonopolets pensjonsordninger er organisert gjennom Statens Pensjonskasse. I tillegg til den kollektive pensjonsordningen har enkelte ledende ansatte en tilleggspensjon som finansieres over selskapets drift. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon. Ved beregning av årets netto pensjonskostnad legges foregående års forutsetninger til grunn. Under vises forutsetningene som er lagt til grunn for å beregne netto. De aktuarmessige forutsetningene er basert på vanlige forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografiske forhold. Basert på revidert veiledning fra Norsk Regnskapsstiftelse publisert desember 2014, har Vinmonopolet regnskapsført levealdersjusteringen retrospektivt ved å innregne effekten av endringen i inngående balanse i sammenligningstallene. Vinmonopolet presenterer ett års sammenligningstall noe som innebærer at denne effekten er innarbeidet i egenkapitalen 1.1.2013.

Forutsetninger	2014	Omarbeidet 2013	2013
Diskonteringsrate	2,00 %	3,30 %	3,30 %
Lønnsregulering	2,75 %	3,75 %	3,75 %
Pensjonsregulering	1,75 %	2,75 %	2,75 %
Avkastning på pensjonsmidler	2,00 %	3,30 %	3,30 %
G-regulering	2,50 %	3,50 %	3,50 %
Frivillig avgang	3,00 %	3,00 %	3,00 %
Årlig uttakstilbøyelighet - AFP (62-67 år)	15,00 %	15,00 %	15,00 %

Årets pensjonskostnad fremkommer slik:

Periodens netto pensjonskostnad i 1 000 kroner	2014		Omarbeidet 2013		2013	
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	100 004		121 644		121 644	
Resultat før planendring	-63 569		-		-	
Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser	68 727		50 729		52 817	
Risikopremie/administrasjon	2 272		2 251		2 251	
Avkastning av pensjonsmidlene	-42 092		-27 547		-27 547	
Netto pensjonskostnad	65 342		147 077		149 165	
Arbeidsgiveravgift	5 665		19 148		19 443	
Netto pensjonskostnad før ansatt trekk	71 007		166 225		168 608	
Medlemsandel trukket	13 255		12 902		12 902	
Total netto pensjonskostnad	57 752		153 323		155 706	

Pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler fremkommer slik:

Per 31.12. i 1 000 kroner	2014		Omarbeidet 2013		2013	
Pensjonsforpliktelser brutto - DBO	-2 387 956		-2 113 460		-2 206 776	
Verdi av pensjonsmidler	1 346 346		1 243 002		1 243 003	
Beregnet netto pensjonsforpliktelse	-1 041 610		-870 458		-963 773	
Arbeidsgiveravgift	-146 578		-122 734		-135 892	
Balanseført netto pensjonsforpliktelse	-1 188 188		-993 192		-1 099 665	

20. LEIEFORPLIKTELSE

Selskapet har kontraktsfestede leieforpliktelser som medfører følgende utbetalinger de nærmeste årene (tall i tusen):

2015	2016	2017	2018	2019
146 724	132 559	98 890	76 898	45 190

Antall leieavtaler som er leie av butikklokaler er 296. Ved leie av butikklokaler er det vanlig å inngå 15 års kontrakter som er delt opp i 3 eller 4 leieperioder.

21. NORDPOLET

AS Vinmonopolet overtok 01.01.1999 driften av Nordpolet AS på Svalbard. Innskutt aksjekapital er 100 000 kroner. Nordpolets overskudd skal tilbakeføres lokalsamfunnet på Svalbard gjennom Longyearbyen Lokalstyre, og konsolideres derfor ikke. Datterselskapet er vurdert historisk kost i regnskapet til AS Vinmonopolet.

Resultat 1 000 kroner	2014	2013
Salgsinntekter	22 880	22 670
Vareforbruk	13 251	12 907
Ordinære avskrivninger	0	0
Andre driftskostnader	3 912	3 811
Driftsresultat	5 717	5 952
Finansposter	54	-19
Årets resultat	5 771	5 933
Disponering av resultat:		
Til Longyearbyen Lokalstyre	5 771	5 933

Balanse per 31.12. i 1 000 kroner	2014	2013
Anleggsmidler	0	0
Eiendeler	10 315	10 888
Egenkapital	4 380	4 380
Kortsiktig gjeld	5 935	6 508
Gjeld og egenkapital	10 315	10 888

22. NÆRSTÅENDE PARTER

AS Vinmonopolet er et særlovsselskap heleiet av Helse- og omsorgsdepartementet (HOD). HOD og andre virksomheter eiet av HOD er definert som nærstående til AS Vinmonopolet. Det foreligger ingen vesentlige transaksjoner med disse. I tillegg har AS Vinmonopolet vesentlige transaksjoner med de statseide aksjeselskapene Posten Norge AS (underlagt Samferdselsdepartementet) og Entra Eiendom AS (underlagt Nærings- og handelsdepartementet) knyttet til henholdsvis distribusjonstjenester og leie av lokaler.

KONTROLLKOMITÉENS INNSTILLING

Kontrollkomiteén har gjennomgått det avsluttede og reviderte årsoppgjør samt revisjonsberetningen. Styrets forslag til disposisjon av overskuddet kr 211,4 mill. har Kontrollkomiteén ingen merknader til. Kontrollkomiteén anbefaler at bedriftsforsamlingen gir sin tilslutning til det fremlagte årsoppgjør for 2014.
Oslo, 11. mai 2015
Ole John Østenstad (leder)
Anne-Karin Nygård
Gunn Inger Løvseth

BEDRIFTSFORSAMLINGENS UTTALELSE

I samsvar med revisjonsberetningen for 2014 og kontrollkomiteéns innstilling anbefaler bedriftsforsamlingen at regnskapet for 2014, slik det fremtrer etter styrets vedtak av 9. april 2015, blir fastsatt som selskapets regnskap for 2014. Likeledes anbefaler bedriftsforsamlingen at årsberetningen godkjennes.
Oslo, 12. mai 2015

Til Det Kongelige Helse- og omsorgsdepartement

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Vinmonopolet, som viser et overskudd på kr 211,4 mill. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Vinmonopolet per 31. desember 2014, og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

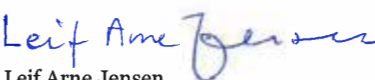
Konklusjon om årsberetningen og om redegjørelse om samfunnsansvar

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsen om samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 9. april 2015
Pricewaterhouse Coopers AS


Leif Arne Jensen
Statsautorisert revisor

Statistikk

Tabell 1. Solgte varemengder 2005 - 2014, hovedvaretype, 1000 liter

År	Totalt	Brennevin ¹	Sterkvin ²	Svakvin ³	Øl ⁴	Alkoholritt ⁵
2005	66 410	11 678	1 047	52 893	708	85
2006	68 749	12 080	1 001	54 878	698	92
2007	71 079	12 657	958	56 651	715	98
2008	73 828	12 797	895	59 278	755	102
2009	76 746	12 873	840	62 108	820	104
2010	77 957	12 601	785	63 433	1 000	139
2011	78 410	12 097	708	64 271	1 165	168
2012	79 867	11 851	670	65 690	1 432	223
2013	80 632	11 486	636	66 432	1 798	280
2014	81 154	11 260	597	66 780	2 198	318

Tabell 2. Solgte varemengder 2005 - 2014 hovedvaretype og alkoholinnhold, 1000 liter

Varegruppe	2010	2011	2012	2013	2014
Brennevin¹	12 601	12 097	11 851	11 486	11 260
Over 22 volumprosent	11 270	10 744	10 517	10 211	9 998
15 - 22 volumprosent	1 200	1 161	1 203	1 161	1 164
7 - 15 volumprosent	102	146	98	92	90
Under 7 volumprosent	29	46	33	22	9
Sterkvin²	785	708	670	636	597
15 - 22 volumprosent	745	671	609	573	535
Under 15 volumprosent	40	37	61	63	63
Svakvin³	63 433	64 271	65 690	66 432	66 780
Øl⁴	1 000	1 165	1 432	1 798	2 198
Alkoholritt/lettvin⁵	139	168	223	280	318
I alt	77 957	78 410	79 867	80 632	81 154

Tabell 3. Solgte mengder brennevin¹ 2005 - 2014, ulike varettyper, 1000 liter

Varetypenavn	2010	2011	2012	2013	2014
Vodka⁶	3 749	3 593	3 560	3 499	3 446
Druebrennevin	2 580	2 385	2 243	2 080	1 917
- Cognac	1 870	1 740	1 634	1 499	1 373
- Annet druebrennevin	710	645	609	581	544
Whisky	1 353	1 303	1 301	1 293	1 294
- Skottland	951	902	877	867	864
- Maltwhisky	111	114	131	144	151
- Øvrig skotsk whisky	840	788	747	723	713
- Irland	185	182	190	192	200
- Canada	122	117	120	119	111
- USA	92	98	109	111	114
Akevitt	1 252	1 226	1 240	1 208	1 216
Likør	1 291	1 222	1 187	1 121	1 120
- Likør under 22 %	885	830	802	751	741
- Likør over 22 %	406	392	385	370	379
- Urtelikør	123	112	104	94	88
- Sitruslikør	85	80	76	73	71
- Annen	198	200	205	203	220
Bitter	614	614	623	644	641
- Bitter over 22 %	614	614	623	644	641
- Bitter under 22 %	0	0	0	0	0
Gin	517	485	466	463	475
Rom	167	154	154	154	158
- Hvit rom	107	99	99	94	98
- Brun rom	60	55	55	60	60
Fruktbrennevin	69	68	70	68	6
- Tequila	45	42	41	40	40
- Calvados	20	21	21	21	22
Genever	24	22	19	18	17
Øvrig brennevin	985	1 026	989	937	908
- Øvrig brennevin over 22 %	539	505	457	413	386
- Øvrig brennevin under 22 %	446	521	532	524	522
Totalt	12 601	12 097	11 851	11 486	11 260

Tabell 4. Solgte mengder sterkvin² 2005 - 2014, 1000 liter

Sterkvin	2010	2011	2012	2013	2014
Vermut	423	376	351	325	298
Portvin	137	131	133	135	137
Sherry	134	121	111	103	96
Madeira	17	13	12	12	12
Annen sterkvin	74	67	62	61	54
Sterkvin, totalt	785	708	670	636	597

Tabell 5. Solgte mengder svakvin³ etter varetype, land og distrikt, 2005 - 2014, 1000 liter

Land	2010	2011	2012	2013	2014
RØDVIN	43 353	43 015	43 382	42 857	41 740
- Italia	14 152	14 934	16 398	17 429	17 720
- Puglia	4 604	4 638	5 039	4 837	4 203
- Veneto	2 872	3 651	4 456	4 895	4 981
- Piemonte	2 233	2 597	2 557	2 732	2 664
- Toscana	1 737	1 738	1 881	2 012	1 952
- Abruzzo	1 829	1 653	1 672	1 511	1 504
- Sicilia	330	290	335	282	382
- Andre italienske	547	367	457	1 160	8 334
- Spania	6 068	6 197	5 984	5 533	5 394
- Catalonia	1 140	1 222	1 078	809	636
- Rioja	1 276	1 216	1 231	1 263	1 204
- Navarra	344	354	283	243	210
- Andre spanske	3 308	3 405	3 392	3 218	3 344
- Frankrike	6 200	5 573	5 378	5 383	4 952
- Languedoc-Roussillon	3 978	3 451	3 047	2 845	2 497
- Rhône	1 059	946	1 235	1 394	1 491
- Bordeaux	340	335	393	456	342
- Burgund	231	300	279	289	273
- Andre franske	592	541	423	399	349
- Australia	5 452	4 854	4 288	3 566	3 222
- Chile	3 807	3 843	3 829	3 961	3 844
- USA	1 774	2 236	2 345	2 217	2 333
- Portugal	1 908	1 833	1 935	2 055	1 899
- Argentina	2 230	1 768	1 684	1 313	1 069
- Sør-Afrika	1 471	1 488	1 281	1 163	1 070
- Ungarn	112	105	88	80	62
- Andre land	179	184	174	157	175
HVITVIN	15 807	16 465	16 969	17 642	18 299
- Tyskland	5 065	5 222	5 335	5 501	5 502
- Mosel	2 300	2 297	2 395	2 373	2 242
- Rheinhessen	1 407	1 438	1 333	1 419	1 378
- Rheingau	904	703	738	750	759
- Nahe	203	298	401	426	512
- Pfalz	184	193	223	303	403
- Andre tyske	57	293	244	230	208
- Frankrike	4 341	4 599	4 701	5 009	5 111
- Burgund	1 181	1 248	1 337	1 417	1 386
- Loire	427	626	730	761	688
- Alsace	259	242	222	246	235
- Bordeaux	97	92	87	74	108
- Andre	2 377	2 391	2 325	2 511	2 694
- Italia	1 615	1 841	2 060	2 072	2 181
- Australia	1 105	1 203	1 179	1 111	1 132
- Ungarn	889	815	773	721	731
- Chile	573	624	734	818	960
- Argentina	623	540	483	449	433
- Spania	497	479	459	472	453
- Østerrike	364	315	301	314	370
- Sør-Afrika	280	281	276	319	397
MUSSERENDE VIN	2 571	2 814	3 180	3 660	4 173
- Spania	892	964	978	981	990
- Italia	729	884	1 185	1 561	2 017
- Frankrike	666	666	725	849	903
- Champagne	334	349	358	383	388
- Andre franske	332	317	367	466	515
- Andre land	283	300	292	269	263
ROSÉVIN	1 310	1 552	1 744	1 892	2 211
- Italia	351	399	438	376	408
- Frankrike	301	383	505	630	821
- Spania	215	286	202	182	227
- USA	154	173	242	306	347
- Portugal	111	113	98	78	55
- Andre rosévin	178	198	259	320	353
AROMATISERT SVAKVIN	251	272	255	226	217
FRUKTVIN	122	143	141	144	137
MUSSERENDE FRUKTVIN	16	6	1	2	1
ØVRIG SVAKVIN	3	1	19	9	3
TOTALT	63 433	64 271	65 690	66 432	66 780

NOTER

1. Drikk som inneholder tilvirket alkohol ublandet eller i blanding med andre produkter og som ikke er vin. Enhver drikk som inneholder mer enn 22 volumprosent alkohol regnes som brennevin.
2. Drikk som er laget av druesaft ved alkoholgjæring og tilsatt tilvirket alkohol.
3. Drikk som er laget av druesaft, frukt, bær, plantesaft eller honning ved alkoholgjæring uten tilsetning av tilvirket alkohol.
4. Øl med alkoholstyrke over 4,75 volumprosent alkohol.
5. Vin med alkoholstyrke til og med 2,75 volumprosent alkohol.
6. Inkludert ukrydret brennevin.

Butikknavn	Brutto omsetning i kroner	Vareliter totalt	Brennevin	Sterkvin	Svakvin	Øl	Alkoholfritt
Tynset	34 462 232	161 811	36 156	1 411	120 831	2 901	511
Tønsberg	116 222 528	628 160	73 309	4 913	534 304	13 121	2 513
Ulefoss	10 230 816	51 946	10 127	504	40 468	768	79
Ulsteinvik	38 187 121	190 846	33 329	1 008	149 502	6 210	796
Vadsø	20 330 777	103 853	17 235	548	81 950	3 612	508
Vanylven	4 658 846	22 338	5 313	122	16 472	379	52
Vardø	7 132 936	32 856	8 092	269	23 975	341	180
Vennesla	22 465 274	118 920	20 964	563	94 366	2 625	403
Verdal	40 674 360	183 548	45 951	1 738	131 330	4 138	392
Vestby	50 084 920	265 355	31 823	1 922	223 512	6 858	1 240
Vestnes	17 274 003	83 919	17 190	454	62 440	3 425	410
Vikersund	34 858 266	175 564	31 456	1 724	138 279	3 488	617
Vinje	15 492 927	73 462	15 930	569	55 030	1 669	265
Vinstra	34 392 565	160 816	36 395	1 380	119 651	2 808	583
Volda	26 313 688	136 833	22 227	784	108 707	4 659	457
Voss	62 060 210	321 167	50 198	1 830	258 293	9 854	992
Vågå	10 223 141	47 371	10 479	395	35 398	1 015	84
Ytre Enebakk	15 166 448	78 070	12 451	812	63 066	1 386	356
Ølen	21 292 223	105 667	21 045	634	81 819	1 719	449
Ørnes	22 866 205	110 690	22 848	590	83 265	3 388	599
Ørsta	28 992 365	149 234	25 405	734	116 249	6 277	569
Øyer	21 161 348	106 951	16 234	729	87 361	2 298	330
Åfjord	12 358 158	55 984	13 689	477	40 589	1 074	155
Ål	13 213 369	68 219	10 287	476	55 856	1 233	366
Ålesund	228 544 616	1 209 029	164 642	7 071	997 199	36 423	3 693
Stormoa	161 014 206	862 282	114 033	5 099	715 617	25 050	2 483
Ålesund sentrum	67 530 410	346 747	50 609	1 972	281 582	11 374	1 211
Ålgård	33 350 285	173 257	26 629	671	138 043	6 894	1 020
Åndalsnes	24 243 765	122 058	21 600	819	95 038	4 187	414
Årdal	16 475 334	79 711	15 768	490	60 997	2 215	241
Årnes	36 536 459	175 798	35 499	1 799	133 989	3 623	889
Ås	96 204 785	524 537	58 732	3 692	443 454	16 708	1 951
Vinterbro	68 726 441	374 880	42 092	2 497	319 283	9 793	1 214
Ås sentrum	27 478 344	149 657	16 639	1 195	124 171	6 915	737
Totalt	15 707 443 934	81 153 519	11 260 247	597 006	66 780 260	2 198 069	317 938

* Bestilte varer som er utlevert på Posten, Post i butikk, etc

For elektronisk versjon, klikk deg inn på aarsberetning.vinmonopolet.no

Tabell 7a. Grossistenes markedsandel 2014, totalt salg, 1000 liter

Grossistnavn	2014	Andel
Arcus Wine Brands AS	4 130	5,1%
Einar A Engelstad AS	3 547	4,4%
Pernod Ricard Norway AS	3 263	4,0%
Arcus AS	3 219	4,0%
Vinordia AS	2 852	3,5%
Fondberg AS	2 712	3,3%
Treasury Wine Estates Norway AS	2 558	3,2%
Symposium Wines AS	2 322	2,9%
Excellars AS	2 311	2,8%
Vectura AS	2 249	2,8%
Best Cellars AS	2 010	2,5%
Interbrands Norway AS	2 005	2,5%
Autentico AS	1 918	2,4%
Robert Prizelius AS	1 884	2,3%
Stenberg & Blom AS	1 846	2,3%
Andre	42 327	52,2%
Totalt	81 154	100%

Tabell 7b. Grossistenes markedsandel 2014, svakvin, 1000 liter

Grossistnavn	2014	Andel
Arcus Wine Brands	4 130	6,2%
Einar A Engelstad AS	3 411	5,1%
Vinordia AS	2 851	4,3%
Fondberg AS	2 618	3,9%
Treasury Wine Estates Norway AS	2 550	3,8%
Pernod Ricard Norway AS	2 406	3,6%
Symposium Wines AS	2 318	3,5%
Excellars AS	2 310	3,5%
Best Cellars AS	2 009	3,0%
Autentico AS	1 914	2,9%
Interbrands Norway AS	1 851	2,8%
Red & White AS	1 845	2,8%
Stenberg & Blom AS	1 802	2,7%
Vectura AS	1 748	2,6%
Moestue Grape Selections AS	1 382	2,1%
Andre	31 634	47,4%
Totalt	66 432	100%

Tabell 7c. Grossistenes markedsandel 2014, brennevin, 1000 liter

Grossistnavn	2014	Andel
Arcus AS	3 167	28,1%
Diageo Norway AS	1 616	14,3%
Robert Prizelius AS	919	8,2%
Pernod Ricard Norway AS	814	7,2%
Interbev AS	714	6,3%
Company of Spirits AS	616	5,5%
Edrington Norway AS	436	3,9%
Wiig Spirits AS	380	3,4%
Vectura AS	374	3,3%
Bacardi Norge AS	362	3,2%
Oplandske Spritfabrik ANS	195	1,7%
Engelstad Spirits AS	158	1,4%
Einar A Engelstad AS	123	1,1%
Interbrands Norway AS	116	1,0%
Palmer Group AS	113	1,0%
Andre	1 157	10,3%
Totalt	11 486	100,0%



Foto: Ellen Johanne Jarli

English summary

AS Vinmonopolet is 100% owned by the Norwegian State and has the exclusive right to sell beverages with an alcohol content exceeding 4.75 volume percent through retail outlets in Norway. Vinmonopolet was established to provide responsible sale of such beverages, and not to generate profit. The main goal of the company is to accomplish this through running a chain of efficient and service minded stores that focus on social responsibility towards both the individual and the community as a whole.

Total sales in 2014 was 81.154 million liters, an increase of 0,6% versus 2013. The increase can be contributed to the opening of 10 new outlets, while existing shops had a small decrease. As a group, non-fortified wines increased by 0,5 % to 66.780 million

liters, while the sale of spirits continued its downward trend, showing a decrease of -2.% to 11.260 million liters. Fortified wine sold 597 000 liters, a 6,1 % decrease from 2013. Sales of both non-alcoholic beverages and strong beers continue to increase, both going up by to 0.3 million liters and 2.198 million liters, respectively.

The Norwegian consumption of wine is still dominated by red wines, even though there is a shift towards white and lighter wines, reflecting a move towards a more “European” consumer behavior. This is a trend that is especially noticeable in the Oslo area. The overall continued preference for red wines may be contributed partly to climatic factors. There is a perception that it is “too cold” to drink white wines

for much of the year. Red wine from Italy continues to be the leader, followed by France and Spain. The decrease in sale of spirits is believed to be a result of increased tax-free sales rather than reflecting a shift in drinking habits.

Vinmonopolet’s sales revenue in 2014 total 12 634,2 MNOK, excluding VAT. Net profit before tax is 290,7 MNOK, compared to 123,3 MNOK in 2013.

Vinmonopolet pays a dividend of 50% on the profit after tax to the owner, amounting to 105,7 MNOK for 2014. As of 31 December 2014, Vinmonopolet had 297 retail-outlets in operation with 1 825 full- and parttime employees, working the equivalent of 657 full-time employees.

KEY FIGURES	2014	Revised 2013	2013	2012	2011
<i>Sales (1 000 liter)</i>					
Table wine	66 773	66 432	66 432	65 690	64 272
Fortified wine	597	636	636	670	708
Spirits	11 260	11 486	11 486	11 851	12 097
Other products	2 516	2 078	2 078	1 656	1 333
TOTAL	81 146	80 632	80 632	79 867	78 410
REVENUE AND RESULTS (NOK mill)					
Gross sales revenue (incl VAT)	15 775,4	15 370,5	15 370,5	14 951,8	14 488,4
Operating revenues	12 634,2	12 307,3	12 307,3	11 971,5	11 605,9
Operating profit	252,0	88,6	86,2	123,1	118,9
Net profit before tax	290,7	123,3	120,9	167,5	159,3
CAPITAL					
Assets (NOK mill)	3 610,9	3 291,2	3 320,0	3 180,9	3 280,6
Shareholder’s equity (NOK mill)	461,4	556,8	479,0	273,0	466,7
Equity to assets ratio (%)	12,8	16,9	14,4	8,6	14,2
PROFITABILITY (%)					
Gross profit ratio 1)	13,0	12,7	12,7	12,6	12,4
Operating margin 2)	2,3	1,0	1,0	1,4	1,4
Return on assets 3)	8,5	3,8	3,8	5,3	5,2
Return on shareholder’s equity 4)	57,1	29,7	32,2	45,3	27,5
LIQUIDITY					
Current ratio 5)	151,9	155,4	155,4	157,1	145,6
Working capital (NOK mill) 6)	1 017,6	965,4	965,4	906,9	847,4
EMPLOYEES					
Total permanent employees at Dec 31	1825	1 802	1 802	1 805	1 815
Of which: full time	657	652	652	675	671
part time	1168	1 150	1 150	1 130	1 144
Equivalent full time employees	1156	1 139	1 139	1 125	1 130
Retail outlets at Dec 31	297	288	288	278	267

$$^1) \text{ Gross profit ratio} = \frac{\text{sales revenue} - \text{cost of goods sold}}{\text{sales revenue}} \times 100$$

$$^2) \text{ Operating margin} = \frac{\text{profit before tax} + \text{financial expenses}}{\text{sales revenue}} \times 100$$

$$^3) \text{ Return to asset} = \frac{\text{profit before tax} + \text{financial expenses}}{\text{average of total capital as of Jan 1 and Dec 31}} \times 100$$

$$^4) \text{ Return on shareholder's equity} = \frac{\text{profit before tax}}{\text{average of shareholders equity as of Jan 1 and Dec 31}} \times 100$$

$$^5) \text{ Current ratio} = \frac{\text{current assets}}{\text{current liabilities}} \times 100$$

$$^6) \text{ Working capital} = \text{current assets} - \text{current liabilities}$$



For elektronisk versjon, klikk deg inn på aarsberetning.vinmonopolet.no